Упатство за употреба на електронска алатка "Портал за отворен Буџет на Република Северна Македонија (веб-страница open.finance.gov.mk)

Порталот "Отворени финансии" има за цел да ѝ овозможи на јавноста увид во податоците за реализација на трансакции на сите буџетски корисници на Буџетот на Република Северна Македонија, со коишто располага Трезорот на Министерството за финансии:

- ✓ трансакции на буџетските институции на Буџетот на Република Северна Македонија и
- ✓ трансакциите на единиците на локалната самоуправа (ЕЛС) и нивните буџетски институции.

Јавноста ќе има информации за назив на буџетски корисник од кој е извршено плаќањето, видот на трошокот во согласност со економската класификација, примач на средствата, на кој ден е реализирано плаќањето итн. Податоците се ажурираат два пати месечно, а корисниците можат да ги преземаат податоците во отворен формат.

Оваа содржина за веб-страница е подготвена од страна на тимот на <u>Меѓународниот</u> <u>републикански институт (ИРИ)</u> со поддршка на американскиот народ преку <u>Агенцијата на САД</u> за <u>меѓународен развој (УСАИД)</u>. Содржините на порталот "Отворени финансии" им припаѓаат на авторите и не ги изразуваат ставовите на Агенцијата на САД за меѓународен развој или на Владата на Соединетите Американски Држави.

Содржина

Вовед	2
Насловна	3
Трансакции	8
Буџетски корисници	13
Архива	15
Јавен долг	15
Линкови	15
ДОДАТОК – Дефиниции	15

Вовед

Трансакциите кои се објавени на оваа веб-страница се податоци со кои располага Трезорот во рамките на Министерството за финансии.

Трезорот претставува посебен носител на платниот промет, што во суштина е функција на банка за сите буџетски корисници, а која функција ја има преземено уште во 2001 година со гаснење на поранешниот Завод за платен промет - ЗПП. Во тој момент, Трезорот отвори преку 3.000 различни потсметки во рамките на Трезорската сметка, кои не се вистински сметки, односно претставуваат само евидентни сметки и се во рамките на Единствената трезорска сметка - ЕТС. Носителот на платниот промет за Трезорот, Народната банка на Република Северна Македонија, води една сметка, Единствена трезорска сметка, а сите потсметки во рамките на истата се водат во Главната книга на Трезорот, со што Трезорот располага со податоци за сите трансакции на буџетските корисници, бидејќи главна задача на Трезорот е да се грижи за извршувањето на Буџетот на планираниот буџет, одобрените права за трошењето на буџетските корисници во однос на планираниот буџет, одобрените права за трошење и пријавени обврски, а преку следење, одобрување и спроведување на сите иницирани барања (налози) за плаќање од страна на буџетските корисници.

Во мај 2019 година донесен е новиот Закон за слободен пристап до информации од јавен карактер ("Службен весник на РСМ", бр. 101/2019) со кој се регулира пристап до информации за трезорското работење (член 7). Законот воведува обврска на Министерството за финансии, како имател на податоци кои се однесуваат на плаќањата преку органот на државната управа кој е надлежен за трезорското работење, да ја информира јавноста за податоците преку својата веб-страница.

Задолжителни информации кои мора да ги објави Министерството за финансии се назив и сметка на налогодавачот (буџетски корисник), расходно конто и назив, програма и назив, износ, назив и единствен даночен број на примач (само за правни лица) и назив на примач (само име и презиме кај физички лица). Објавените лични податоци (име и презиме кај физички лица) се достапни две години, од денот на објавата.

Податоците прикажани на порталот "Отворени финансии" се <u>неконсолидирани</u>, односно трансферите помеѓу буџетските корисници се прикажани како трансакции (од сметка на сметка), а кои понатаму при подготвување на фискалните (финансиските) извештаи на Општата Влада или на Централниот буџет се консолидираат (се нетираат).

Насловна

Во првиот дел графички е прикажана статистиката на збирниот износ на средства, вкупно од сите достапни трансакции, по месеци во дадениот период, од 2010 година до тековниот месец (слика бр. 1).

Веднаш на првото мени се овозможени пребарувања по <u>примател (правни лица)</u> или <u>давател</u>, а во кои полиња со внесување на дел од називот се нуди избор од drop-down мени, додека во полето "Глобален пребарувач" се нуди можност за пребарување и со други критериуми, како, на пример, по ЕДБ на давател или примател (правни лица) и име и презиме(физички лица).

По пребарувањето по <u>примател (правни лица)</u> или <u>давател</u> веб-страницата веднаш се префрла на менито "Трансакции" каде ги прикажува сите трансакции за бараниот субјект (примател/давател). По правило (default) периодот на прикажаните трансакции е од почетокот на тековната година до последниот ажуриран период (слика бр. 2). Но, периодот понатаму корисникот може по избор да го прошири преку полињата каде се дефинира периодот.

Слика бр. 2 Период на прикажани податоци

Трансакции

Прикажи:	10	٠	Од:	Jan, 2019	ē	До:	Mar, 2019	ė	пребарај	

Доколку преку глобален пребарувач сакате да пребарувате по одредена сметка или програма тоа можете да го направите на следниот начин. Во глобален пребарувач го оставате полето да биде празно, кликате на копчето пребара и ви се листат сите трансакции. Тогаш можете да избере дали сакате да пребарувате по одредена програма или, пак, сметка или друго поле од

веќе прикажаните полиња на екранот. Во случај да сакате да пребарувате по програма имате опаѓачко мени од кое избирате која програма ќе ја пребарувате. Доколку сакате да пребарувате по сметка потребно е да користите латинска поддршка во случај да пребарувате сметка која има буква во нејзиниот состав (слика бр. 3).

🚺 Отворени фи	нансии			Ж Насловн	≓ на Трансакции *	ії Буџетски корисни	В ци Архива	ф 🏢 Јавен Долг Линкови	🖬 🔆 Занас Помош 😤 🛢
			Резултат од	пребарува	ње				
Пребарај по нази	в на примател/давател					Глоба	лен пребар	увач	
Примател (правно лице)		Давател				Пребар	aj		
					Пр	ебарај			Пребарај
Трансакции	1								
Прикажи:	10 Ф. Од: Јан,	ı, 2020		До: Јун	, 2020				U
Датум	Назив на примател		Назив на давател		Сметка на	давател Ко	онто давател	Програма давател	Износ
Датум	Назив на примател		Назив на давател		Сметка	а давател	Конто давател	×	Износ
29.05.2020	ШУКРИ ДЕМИРОВ		АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБС СМЕТКА	ТУВАЊЕ НА РМ ПРЕС	ОДНА 660036002	088927 47	3910	BA	3.000
29.05.2020	ШПАТИ		ВЛАДА НА РЕПУБЛИ	ка македонија	040010007	863713 46	4990	P1	14.500
29.05.2020	ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ		МИНИСТЕРСТВО ЗА ДРЖАВАТА	ФИНАНСИИ-ФУНКЦІ	ИИ НА 090021159	263710 42	6990	20	1.609
29.05.2020	ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ		МИНИСТЕРСТВО ЗА ДРЖАВАТА	ФИНАНСИИ-ФУНКЦІ	ИИ НА 090021159	263710 42	6990	20	1.594
29.05.2020	ШНАЈДЕР-КРОЈАЧ ПАРИЗ-2		ВЛАДА НА РЕПУБЛИ	КА <mark>МАК</mark> ЕДОНИЈА	040010007	863713 46	4990	P1	14.500

Слика бр. 3 Пребарување по сметка, конто, програма

Повеќе за трансакциите види во наслов (односно појаснувањето на менито) "Трансакции".

Доколку го одбереме кое било столпче од прикажаниот графикон на насловната страница (слика бр. 4), ќе добиеме повеќе детали по буџетски корисници (даватели) и вкупни износи на нивните трансакции, по опаѓачки редослед, од најголем до најмал, за периодот којшто е одбран (слика бр. 5).

Слика бр. 4 Интерактивен графикон

Слика бр. 5 Интерактивен графикон

Понатаму, со повторно кликнување на столпче од графиконот на одбран буџетски корисник веб-страницата се префрла на менито "Буџетски корисници" каде агрегирано се прикажуваат расходите на конкретниот буџетски корисник по синтетички (или главни) расходни категории (како Плати и надоместоци, Стоки и услуги, Капитални расходи и слично.) Практично, тоа претставува спецификација на расходите направени во избраниот период од конкретниот буџетски корисник, која е агрегирана по различните видови на сметки на буџетскиот корисник.

На слика бр. 6 е прикажан пример за Министерството за здравство.

Назив	Сметка	Програма	Конто	Месец	Буџет	План	Реализација
Назив	Сметка	Програма	Конто	Месец	Буџет	План	Реализација
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	Основен буџет	ЦЕЛОСНО ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ И ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА НА ГРА	Трансфери до Фондот за здравствено осигурување		3.212.000.000	3.212.000.000	3.211.999.435
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	Основен буџет	ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА ИНСУЛИН ЗА ИНСУЛИНО-ЗАВИСНИ ПАЦИЕНТИ ВО РМ	Материјали и ситен инвентар		620.000.000	620.000.000	619.546.229
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	Буџет за самофинансирачки активности	ЛЕКУВАЊЕ НА РЕТКИ БОЛЕСТИ	Материјали и ситен инвентар		264.033.000	264.033.000	264.033.000
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	Основен буџет	ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА НА НАСЕЛЕНИЕТО	Материјали и ситен инвентар		205.000.000	205.000.000	205.000.000
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	Буџет за заеми	ИЗГРАДБА НА НОВ КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ВО СКОПЈЕ И ШТИП	Други градежни објекти		118.000.000	118.000.000	97.959.574
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	Буџет за самофинансирачки активности	МЕДИЦИНСКА ОПРЕМА ЗА ПОТРЕБИТЕ НА ЈЗУ ВО РМ	Купување на опрема и машини		95.373.000	95.373.000	57.431.625
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЛРАВСТВО	Основен буџет	РЕКОНСТРУКЦИЈА И ДОГРАДБА НА ОБЈЕКТИТЕ НА 13У ВО РМ	Други градежни објекти		90.452.000	90.452.000	90.427.486

Слика бр. 6 Приказ на расходи на буџетски корисник

Повеќе за спецификацијата на расходи види во насловот (односно појаснување на менито) "Буџетски корисници".

Во средниот дел на насловната страница секогаш се дадени <u>Топ 5-те приматели</u> и <u>Топ 5-те</u> <u>даватели</u> на средства од Буџетот на Република Северна Македонија, и тоа по default за последниот месец. На пример, за месец мај 2020 година, се прикажани најголемите приматели како на слика бр. 7.

Слика бр. 7 Најголеми приматели

1		2	3	4	5
ЈП МЖ ИНФРАСТРУКТЈ НАМ.СМЕТ.НА ПЛАТА НАДОМЕСТОЦИ ОД ПЛ СКОПЈЕ	/PA- N IATA	С. П.З.У. "ФИЛИП ВТОРИ., СКОПЈЕ 84.085.645 ден.	АЛКАЛОИД КОНС ДООЕЛ 82.800.138 ден.		КРОМБЕРГ & ШУБЕРТ МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ БИТОЛА 73.587.500 ден.
101.512.864 ден.	x + + + +		на н		

Со кликнување на копчето Види ги сите приказот понатаму се проширува на Топ 10-те приматели.

Истото важи и за приказот на 5-те најголеми даватели на средства (слика бр. 8).

Слика бр. 8 Најголеми даватели

1	4, 4, 4, 4, 4,	Најголем давател (Мај)		
1	2	3	4	5
ФОНД НА ПЕНЗИСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРУВАЊЕ НА РМ 5.004.003.137 ден.	МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА 2.930.219.193 ден.	ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА 1.673.633.208 ден.	МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА 1.495.168.746 ден.	АГЕНЦИЈА ЗА ВРАБОТУВАЊЕ НА РМ 364.175.581 ден.
	- Conte	Види ги сите		

Со кликнување на копчето **Види ги сите** приказот се проширува во графикон на најголемите даватели на средства од Буџетот во избраниот месец, како што е прикажано на сликата подолу. Но, бидејќи приказот е префрлен во менито "Трансакции" веќе на оваа страница периодот за кој се прикажани најголемите даватели не е за еден месец, туку по правило е од 1 јануари тековната буџетска година до последниот период до кој се ажурирани податоците на порталот. Веќе тука корисникот може и да избере друг период во полињата за избор на период "од:" и "до:" (слика бр. 9).

Слика бр. 9 Графикон на најголемите даватели на средства од Буџетот во избраниот месец

Од оваа страница и погоре прикажаниот графикон, корисникот може да избере и различен приказ на графикон, на пример, по структура, со одбирање на копчето **С**, по што ќе се добие приказ како на слика бр.10.

Слика бр. 10 Различен приказ на графикон

Покрај графиконот, во долниот дел на ова страница се дадени и збирните износи на секој од прикажаните буџетски корисници - даватели во графиконот како на слика бр. 11.

Назив	Сметка	ЕДБ	Износ	Опции
Назив	Сметка	ЕДБ	Износ	
ФОНД ЗА ПИОМ НА РМ-ГЛАВНА СМЕТКА	660046003866012	4030992242699	67.453.777.863	Детален преглед
ФОНД ЗА ПИОМ-УПЛАТА И РАСПРЕДЕЛБА НА ПРИДОНЕСИ ЗА ПЕН.И ИНВ.	660046003866027	4030992242699	43.285.803.829	Детален преглед
МИНИСТЕРСТВО ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА	150010029963718	4030990252999	38.922.287.730	Детален преглед
SYUET HA P.M.	630010001963019	4030990255017	29.670.075.363	Детален преглед
ФОНД ЗА ЗДРАВСТВО-ГЛАВНА СМЕТКА	660026001166012	4030991261703	23.098.452.560	Детален преглед
МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА	160010032963719	4030990253456	13.208.296.212	Детален преглед
АГЕНЦИЈА ЗА ФИНАНСИСКА ПОДДРШКА ВО ЗЕМЈОДЕЛСТВОТО И РУРАЛНИО	140046035663718	4030007639954	7.092.440.485	Детален преглед
МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	190010043463710	4030990253804	4.612.124.732	Детален преглед
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ-ФУНКЦИИ НА ДРЖАВАТА	090021159263710	4030990255017	2.733.965.667	Детален преглед
TPE3OPCKA CMETKA	650016000388926		2.560.081.794	Детален преглед

Слика бр. 11 Збирните износи на секој од прикажаните буџетски корисници

Оттука, со кликнување на копчето Детален преглед може да се видат сите трансакции во зададениот период за конкретниот буџетски корисник – давател. Повеќе околу трансакциите види во делот – под наслов "Трансакции".

Во најдолниот дел на "Насловна" страница е прикажана статистиката на порталот, односно вкупно достапните трансакции, вкупниот број на јавни установи кои се јавуваат како даватели на средства во достапните (отворените) трансакции, како и вкупниот број на компании (или правни лица) и вкупниот број на поединци (или физички лица) кои се јавуваат како приматели на средства во достапните (отворени) трансакции, до последното ажурирање на податоците на порталот (слика бр. 12). Важно е да се напомни дека статистиката за бројот на компании е агрегиран податок по ЕДБ, додека, пак, статистиката за физички лица не е поради Законот за заштита на лични податоци (така, на пример, доколку кон некое физичко лице има три трансакции, истите во статистиката на порталот ќе се бројат како три различни поединци, иако се работи за едно исто лице).

Слика бр. 12 Статистиката на	порталот		
Трансакции 12.562.954	Статисти _{Јавни} установи 1.105	ка на порталот ^{Компании} 41.147	 Поединци 839.781

Трансакции

На порталот можат да се најдат сите поединечни трансакции на секој буџетски корисник и единка корисник од Буџетот на Република Северна Македонија во согласност со дефиницијата на Законот за буџетите.

Буџетот на Република Северна Македонија е составен од Централниот буџет (вклучувајќи ги и сметките за сопствени приходи на буџетските корисници) и буџетите на фондовите (Фондот за пензиско и инвалидско осигурување, Фондот за здравствено осигурување, Агенцијата за државни патишта и Агенцијата за вработување).

Некои трансакции од Буџетот на Република Северна Македонија, сепак, се исклучени поради сензитивноста на истите, но тие се содржани во групните прегледи за сите расходи на буџетските корисници и воопшто во сите останати статистики објавени на порталот. Исклучените трансакции се следниве: сите трансакции кои ги содржат расходните конта од категоријата 40 - Плати и надоместоци, 45 - Каматни плаќања и 49 - Отплата на главнина, како и расходните ставки 474-Плаќања на надоместоци на Фондот за здравствено осигурување (каде се вклучени надоместоците за боледување и породилно отсуство, надоместок на патни расходи (при лекувања), како и други надоместоци од здравственото осигурување, како и едно шестцифрено расходно конто од категоријата 4 - Капитални расходи, 480310-Плаќање на ДДВ за опрема купена од донации.

Деталниот приказ на секоја трансакција покрај останатите детали ги содржи следниве најважни елементи: датум на трансакција, назив на давател (се мисли на налогодавач), сметка на давател, сметка на примател, назив на примател и износ. Тие се прикажуваат веднаш по пребарувањето во менито Трансакции, со избор на подменито <u>Давател</u> или <u>Примател</u>...

Веднаш по изборот на подменито "Давател" или "Примател" по правило се прикажуваат, по висина на вкупниот паричен износ од сите направени трансакции од страна на истиот давател/примател во зададениот период најголемите 10 даватели или приматели.

Периодот за кој се однесува прикажаниот графикон по правило е од почетокот на тековната буџетска година (односно 1 јануари) до последниот период до кој се ажурирани податоците на порталот (динамиката на ажурирање е два пати месечно). Периодот и приказот на податоците е прикажан како на слика бр. 13

Слика бр. 13 Период и приказ на податоците во примател/давател

Топ 10 даватели	Од:	Јан. 2019	До:	Окт, 2019	

По дадениот приказ на најголемите (Топ 10) каде во долниот дел од екранот се прикажани и нивните трансакции, корисникот (на веб-страницата) може понатаму да пребарува и по давател и по примател (во зависност од избраното мени, односно критериум) за кој било друг буџетски корисник во делот во насловот пред приказот на трансакциите, прикажан на слика бр. 14.

Слика бр. 14 Даватели пребарување

Даватели			
Прикажи: 10 🗢			пребарај
Назив	Сметка	ЕДБ	Износ Опции
Назив	Сметка	ЕДБ	Износ

Пребарувањето е овозможено во сите погоре прикажани полиња, освен по износ, односно по назив, по сметка или по ЕДБ.

Во секој приказ без разлика на критериумот, трансакциите кои ќе бидат прикажани се наредени по default (правило) по опаѓачки редослед, односно од трансакцијата со најголем износ па надолу до најмалата по вредност. На секоја страница се прикажуваат по 10

трансакции по правило, но корисникот во полето истовремен приказ до 100 трансакции. Во секоја избрана варијанта, корисникот со избор на следна страница, може да ги види сите трансакции кои го задоволуваат избраниот критериум.

Отворени финансии			оатум ☆ Насловна	≓ Трансакции ▼	ії Буџетски корисн	ііі ници Податоци	* Помош * •
Прикажи:	10 🗘 Од	Jan, 2019	🛗 До:	Mar, 2019	i	пребарај	÷
Датум	Назив на давател	Сметка на давател	Назив на прима	ател	Сме	етка на примател	Износ
Датум	Назив на давател	Сметка на давател	Назив на прим	ател	Ci	метка на примате.	Износ
13.03.2019	МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	190010043463710	ЛАБТЕХ		380	176984202104	1.627.939
13.03.2019	МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	190010043463710	КУБИС МЕДИКА.	Л ДООЕЛ СКОПЈЕ	380	777044406191	1.601.010
21.02.2019	МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО	190010043463710	АЛКАЛОИД КОН	С ДООЕЛ СКОПЈЕ	300	000001856034	1.542.626
21.02.2019	МИНИСТЕРСТВО ЗА	190010043463710	АЛКАЛОИД КОН	С ДООЕЛ СКОПЈЕ	300	000001856034	1.454.787

Повеќе детали за секоја трансакција може да се видат со симнување на .csv file од Архива на

податоци по години. Со кликнување на копчето 💽 ви се отвора прозорче (слика кое ве информира дека можете да ги преземате податоците архивирани по година. За да го сторите тоа треба да пристапите до архивата на сајтот, преку кликнување на копчето

Пристапи кон архивата Кога ќе го симнете .csv file истиот може да се отвори и форматира во програмата Excel. Упатството за отворање на .csv фајл може да го најдете во менито "Помош".

Превземање датотека	×
Можете да ги преземате податоците архивирани г За да го сторите тоа треба да пристапите до архив сајтот.	то година. ата на
Пристапи кон архивата	Затвори

Во фајловите што ќе ги симнете може да се видат повеќе детали, а особено е важно што точно може да се види **шестцифреното расходно конто**, кое буџетскиот корисник го навел во налогот за плаќање, а преку кое може да се види намената, односно типот на трошокот кој го навел буџетскиот корисник – налогодавач (давател). Шестцифреното расходно конто е најдеталната економска класификација на расходите која се користи при прикажување на планирањето и извршувањето на буџетот. Називот на колоната во која се содржани шестцифрените расходни конта во табелата е со назив "**ЕС коd na davac**".

Економската класификација на расходите е дефинирана во Правилникот за класификација на расходите (слика бр. 17), кој може да се најде во подменито <u>Линкови (слика бр. 16)</u>.

Слика бр. 16 Подмени "Линкови"

Линкови

Корисни линкови:

Министерство за финансии

Агенција на САД за меѓународен развој (УСАИД)

Меѓународен републикански институт (ИРИ)

Корисни ресурси:

"Закони и прописи за Буџет и финансирање на ЕЛС"

"Упатства и правилници за трезорско работење"

"Буџети и измени и дополнувања на Буџети на Република Македонија"

Листа на буџетските корисници и единки корисници

Правилник за класификација на приходите

Правилник за класификација на расходите

Слика бр. 17 Правилник за класификација на расходите

Така, на пример, контото 425970 е со назив "Консултантски услуги".

Оттаму, може да се разбере економската намена, односно типот на трошокот кој се прави со конкретната трансакција. Но, за сите подетални информации околу самата трансакција корисникот на веб-страницата/отворен податок потребно е да се обрати до буџетскиот

ВАЖНА НАПОМЕНА! Трезорот при Министерството за финансии е надлежен за одобрување на трансакциите на буџетските корисници по спроведената контрола на одобрениот буџет, одобреното право за трошење на буџетот (кварталната и месечна буџетска апропријација), претходно пријавена преземена обврска по договор (доколку соодветното расходно конто подлежи на таква контрола), а во однос на наведеното расходно конто, како и програмата на буцетскиот корисник. Повеќе информации за надлежностите на Трезорот при Министерството за финансии може да се најдат во Упатството за начинот на трезорско работење на следниов линк: https://www.finance.gov.mk/mk/node/700, кое може да се отвори преку подменито Линкови, линк "Упатства и правилници за трезорско работење".

корисник (налогодавач) кој истата ја иницирал до Секторот за трезор.

Програмската класификација на расходите е во согласност со Законот за буџети и истата може да се најде во одобрениот буџет за соодветниот буџетски корисник во донесениот Буџет на Република Северна Македонија. Линк до тековниот, како и до Архивата на сите буџети од минатите години може да се најде на веб-страницата во подменито <u>Линкови</u>линкот за "Буџети и измени и дополнувања на буџетите на Република Северна Македонија", од каде се отвора следниов линк за "Документи" на веб-страницата на Министерството за финансии на Република Северна Македонија (слика бр. 18).

Слика бр.18. Архива на сите буџети од тековната и минатите години

				ОДН	оси со	JABł
	Минис	а Северна Македонија терство за финансии			f	6
насловна мин	ИСТЕРСТВО	ЈАВНИ ФИНАНСИИ 👻 МАКРОЕКОНОМИЈА	ДАНОЦИ И ЦАРИНИ	ФИНАНСИСКИ СИСТЕМ	JBΦK	JAE

Документи

Буџет

PDF	Предлог - Буџет на Република Северна Македонија за 2020 година
PDF 2019	Изменување и дополнување на Буџетот на Република Северна Македонија за година
PDF Севе	Дополнет Предлог за Изменување и дополнување на Буџетот на Република рна Македонија за 2019 година
PDF Vake	Предлог за Изменување и дополнување на Буџетот на Република Северна донија за 2019 година
PDF	Буџет на Република Македонија за 2019 година
XML	Буџет на Република Македонија за 2019 година
PDF	Дополнет Предлог - Буџет на Република Македонија за 2019 година
PDF	Предлог - Буџет на Република Македонија за 2019 година
• Б	уџет 2018
PD	Изменување и дополнување на Буџетот на Република Македонија за 2018

година

Така, на пример, доколку се земат детали за подолу наведената трансакција (табела бр.1) контото **463110** е со назив "Трансфери до здруженија на граѓани и фондации", додека програмата е **20** која е со назив "СПОРТ" во рамките на одобрениот буџет на буџетскиот корисник - Агенција за млади и спорт (раздел 16101).

Табела бр. 1.	Пример на	трансакција
---------------	-----------	-------------

ЕС код(број) на даватело т	ВU програм а на даватело т	Сметка на давателот	Износ	Сметка на примателот	Назив на давателот	Назив на примателот
463110	20	16101 152297871 4	1.500.00 0	53001070195925 1	АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ	РАКОМЕТНА ФЕДЕРАЦИЈА НА МАКЕДОНИЈА СКОПЈЕ

Тековните програми на конкретен буџетски корисник – давател може да се видат и во приказот за спецификација на расходи во менито "Буџетски корисници" со пребарувања за

конкретниот буџетски корисник, така, на пример, за Агенцијата за спорт и млади, приказот на спецификацијата на расходи би била како на слика бр.19.

Назив		Сметка	Програма	Конто	Месец	Буџет	План	Реализација
Нияв		Сметка	Програма	Конто	Месец	Буџет	План	Реализација
АГЕНЦИЈА ЗА М	АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОЛ		СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ	Други градежни објекти		210.000.000	60.000.000	10.071.258
АГЕНЦИЈА ЗА М	АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ Буџет само- актив		СПОРТ	Трансфери до невладини организации		170.000.000	50.000.000	16.800.000
АГЕНЦИЈА ЗА М	ЛАДИ И СПОРТ	Основен буџет	МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМ	Разни трансфери	Разни трансфери 58.231.000 Трансфери до невладини 50.000.000 оганизации 24.822.000 Оганизации 24.822.000		15.000.000	3.713.634
АГЕНЦИЈА ЗА М	ЛАДИ И СПОРТ	Основен буџет	СПОРТ	Трансфери до невладини организации			30.000.000	22.365.000
АГЕНЦИЈА ЗА М	ЛАДИ И СПОРТ	Основен буџет	МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМ	Трансфери до невладини организации			15.000.000	9.800.000
АГЕНЦИЈА ЗА М	ЛАДИ И СПОРТ	Основен буџет	СПОРТ	Основни плати		18.330.000	3.827.969	3.827.969
АГЕНЦИЈА ЗА М	ЛАДИ И СПОРТ	Основен буџет	СПОРТ	Разни трансфери		9.700.000	9.000.000	3.000.000
ГЕНЦИЈА ЗА М	ЛАДИ И СПИРТ	Буџет за донации	МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМ	Договорни услуги		8.897.000	8.897.000	39.234

Слика бр. 19 Спецификација на расходи на Агенцијата за млади и спорт

Исто така, за овој конкретен буџетски корисник – раздел 16.101 – Агенција за спорт и млади спецификацијата на планираниот буџет по програми може да се види на страница 305 од тековниот Буџет на Република Северна Македонија за 2019 година (слика бр. 20).

Разд	en БУЏЕТ 2019							
Πpc	ограма Потпрограма ОПИС Категорија Ставка	Буџет 2018	Расходи на Основен	буџет	Расходи од самофинансирачки активности	Расходи од заеми	Расходи од донации	Вкупно расходи
16101 АГЕНЦИЈА ЗА МЛАДИ И СПОРТ		292.768	411.370	52	170.000	0	9.480	590.902
2	СПОРТ		303.039	52	170.000	0	34	473.125
20	CHOPT		93.039	0	170.000	0	34	263.073
2A	СПОРТСКИ ОБЈЕКТИ		210.000	52	0	0	0	210.052
3	млади		24.728	0	0	0	0	24.728
30	млади		24.728	0	0	0	0	24.728
4	МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМ		83.603	0	0	0	9.446	93.049

83,603

9,446

93.049

Слика бр. 20. Спецификацијата на планираниот буџет по програми од Буџет на РСМ за 2019 година

Буџетски корисници

МЕЃУНАРОДЕН ПРОГРАМ

Во ова мени може да се согледаат планираниот буџет, одобрените права за трошење (во рамките на Буџетот), како и реализацијата на Буџетот, односно колку е реално потрошено (слика бр. 21). На отворањето на ова мени по правило се прикажува тековната буџетска година за сите буџетски корисници и изминатиот период од почетокот на годината (1 јануари).

Слика бр. 21. Планираниот буџет, одобрените права за трошење (во рамките на Буџетот), како и реализацијата на Буџетот,

Со избор во полето "Година": може да се избере годината која се бара или, пак, повеќе години кои би се прикажале заедно на графиконите кои се понудени на веб-страницата (копчиња за избор се . како и да се симнат отворените податоци во детали во сsv. формат за натамошна обработка во ексел, при што е потребно колоните соодветно да се форматираат.

Важно е да се напомни дека прикажаните податоци во тековната година, како и во периодот до крајот на февруари во тековната за претходната година, се предмет на сметководствени корекции кои произлегуваат од тековната работа на буџетските корисници, па според тоа базите на податоци преземени во различен временски период, кои се однесуваат за ист период на податоци, можно е да не се истоветни (односно сметководствено коригирани).

Делот за пребарување во рамките на ова мени овозможува да се избере конкретен буџетски корисник за приказ на неговиот буџет, одобрено право за трошење и реализацијата во избраната буџетска година, во следново поле "Приказ за": каде е овозможено drop-down мени за избор на корисникот во согласност со впишаниот избор,...на пример,....,Министерство"...

Отворени финансии					А Насловна	≓ Трансакции ◄	🖬 Буџетски корисници	III Податоци	* Помош
Буџетски корисници									
Годишен буџет	Приказ за:	Мини	-	Година:		2019	•	¢	
		МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА-БИРО ЗА МЕТРОЛОГИЈА#60755	^						
		ФАКУЛТЕТ ЗА АДМИНИСТРАЦИЈА И МЕНАЦМЕНТ НА ИНФОРМАЦИСКИ СИСТЕМИ-БИТОЛА#60372						7	2
400.000.000.000		АГЕНЦИЈА ЗА АДМИНИСТРАЦИЈА# МИНИСТЕРСТВО ЗА ОДБРАНА#	ł						
300.000.000.000		МИНИСТЕРСТВО ЗА ВНАТРЕШНИ РАБОТИ#							
		МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА#							
200.000.000.000	_	МИНИСТЕРСТВО ЗА НАДВОРЕШНИ РАБОТИ#							
		МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ#							
100.000.000		МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ-	~						

Притоа, треба да се имаат предвид значењата на секоја колона (или столпче кое веднаш се појавува по изборот на конкретниот буџетски корисник), а тоа е дека податокот (збирен, прикажан во првиот столб на графиконот), како и подеталниот прикажан подолу во спецификацијата на расходи по основни расходни категории (двоцифрено расходно конто, како, на пример: Основни плати, Придонеси за социјално осигурување, Материјали и ситен

инвентар, Купување на машини и опрема итн.) е следниов: "буџет" го претставува усвоениот годишен буџет во рамките на Буџетот на Република Северна Македонија за конкретниот (избраниот) буџетски корисник, втората колона (столпче) со назив "планиран" или "план" го претставува дотогаш "одобреното трошење на буџетот од страна на Трезорот при Министерството за финансии"¹, додека третата колона (столпче) го прикажува реално потрошениот износ на одобрени средства преку конкретни трансакции (плаќања) според евиденцијата на Главната книга на Трезорот.

Архива

Во овој дел може да се најдат сите податоци којшто се објавени на веб-страницата групирани по години. Упатството за отворање на .csv фајл може да го најдете во подменито "Помош".

Јавен долг

Во овој дел можете да ги најдете сите информации за јавниот долг на Република Северна Македонија.

Линкови

Во менито "Податоци"дадени се корисни линкови до документите, правилниците и упатствата кои се релевантни за Буџетот на Република Северна Македонија и начинот на трезорското работење, како и останати линкови до институциите/агенциите кои го овозможиле постоењето на овој портал.

Во овој дел е даден линк до веб-страницата на Министерството за финансии од каде во подменито "Јавни финансии/Трезор/Извештаи" (односно следниов линк: <u>https://www.finance.gov.mk/mk/node/898</u>) може да се најдат официјалните податоци за извршувањето на Буџетот на Република Северна Македонија, како и консолидираниот буџет, кои Министерството за финансии ги објавува на месечна основа.

ДОДАТОК – Дефиниции

Министерството за финансии податоците за остварувањето на Буџетот на Република Северна Македонија на својата веб-страница (подмени "Јавни финансии/Извештаи/Трезор") ги објавува во согласност со Методологијата на ММФ за владина статистика (A Manual on Government finance statistic - GFSM 1986).

Инаку, дефиницијата за општ владин буџет во Република Северна Македонија во согласност со методологијата ги вклучува Централниот буџет и Буџетот на единиците на локалната самоуправа. Додека Буџетот на централната власт понатаму ги содржи Централниот буџет и Буџетот на фондовите. Подолу, во дијаграмот е даден шематски приказ на дефиницијата за општ владин буџет во Република Северна Македонија.

¹ Под одобрено право за трошење на буџетот се мисли на кумулативно одобреното право за трошење на буџетскиот корисник. Имено, во согласност со Упатството за начинот на трезорско работење во *Глава VII. Подготвување, доставување и одобрување на годишни, квартални и месечни финансиски планови на буџетските корисници,* е пропишана обврска на буџетските корисници до Трезорот да доставуваат годишни квартални и месечни планови за трошење (Прилог 5 и Прилог 6 од Упатството), и тоа детални по програми и расходни ставки. Тие подлежат на одобрување од страна на Трезорот и се предуслов за буџетскиот корисник да може да ги троши планираните средства со буџетот. Ваквата практика е во согласност со меѓународните стандарди и ваквите месечни одобрувања за трошење во литературата се познати како "monthly appropriations"" или месечни апропријации.

*Од јануари 2013 година ("Службен весник на РМ" бр. 168/2012), Агенцијата за државни патишта се преструктуира во Јавно претпријатие за државни патишта и истото не е вклучено во рамките на Буџетот на РСМ.